

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 578/2015-60

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. júna 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) prerokoval sťažnosť Slovenskej záručnej a rozvojovej banky, a. s., Štefánikova 27, Bratislava, právne zastúpenej Advokátskou kanceláriou RELEVANS s. r. o., Dvořákovo nábrežie 8/A, Bratislava, v mene ktorej koná advokát Mgr. Marián Masarik, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 Listiny základných práv a slobôd a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4 CoKR 6/2013 z 30. apríla 2014, za účasti Krajského súdu v Prešove, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Slovenskej záručnej a rozvojovej banky, a. s., na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4 CoKR 6/2013 z 30. apríla 2014 p o r u š e n é b o l i .

2. Rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4 CoKR 6/2013 z 30. apríla 2014 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Prešove je povinný uhradiť Slovenskej záručnej a rozvojovej banke, a. s., trovy konania v sume 340,90 € (slovom tristoštyridsať eur a deväťdesiat centov) na účet jej právnej zástupkyne Advokátska kancelária RELEVANS s. r. o., Dvořákovo nábrežie 8/A, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. augusta 2014 faxovou správou a 6. augusta 2014 poštou doručená sťažnosť Slovenskej záručnej a rozvojovej banky, a. s., Štefánikova 27, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“), právne zastúpenej Advokátskou kanceláriou RELEVANS s. r. o., Dvořákovo nábrežie 8/A, Bratislava, v mene ktorej koná advokát Mgr. Marián Masarik, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 CoKR 6/2013 z 30. apríla 2014.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka (banka) ako veriteľka na základe úverovej zmluvy č. U30 50910-2006 z 15. mája 2006 (ďalej len „úverová zmluva“) poskytla obchodnej spoločnosti [REDACTED] (ďalej

len „dlžník“ alebo „žalovaná“), úver v sume 11 700 000 Sk pri úrokovej sadzbe vo výške 3M BRIBOR + 1,8 % p. a. na financovanie kúpnej ceny polyfunkčnej budovy a zriadenie centra pohrebných služieb s dobou splatnosti do 21. septembra 2015 v znení neskorších dodatkov (podľa dodatku č. 3 k úverovej zmluve, ktorý bol uzavretý 1. marca 2010, došlo k zmene výšky úrokovej sadzby na EURIBOR + 3,5 % p. a.).

Uznesením Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 1 R 5/2010 z 21. júna 2010, ktoré bolo zverejnené v Obchodnom vestníku č. 121/2010 z 24. júna 2010, bola povolená reštrukturalizácia dlžníka a bola ustanovená správkyňa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „správkyňa“).

Sťažovateľka uvádza, že *«v lehote na prihlásenie pohľadávok si prihlásil svoju zabezpečenú pohľadávku vo výške 317 114,72 EUR z titulu poskytnutého úveru podľa úverovej zmluvy. V lehote na popieranie pohľadávok však bola pohľadávka sťažovateľa ako veriteľa zo strany správcu popretá v celom rozsahu (a to čo do právneho dôvodu, vymáhateľnosti, výšky, zabezpečenia ako aj poradia zabezpečovacieho práva). Správca v reštrukturalizačnom konaní dňa 19. 08. 2010 poprel celú pohľadávku sťažovateľa ako veriteľa a ako dôvod popretia právneho dôvodu a výšky pohľadávky uviedol: „Pohľadávku popieram z dôvodu, že veriteľ si svoje právo neprihlásil riadne a spôsobom ustanoveným zákonom, keďže prihláška veriteľa je neurčitá, nejasná a nezrozumiteľná a v rozpore s obsahom príloh, ktoré veriteľ pripojil k prihláške. Taktiež prihlášku popieram z dôvodu spornosti právneho dôvodu vzniku pohľadávky a vymáhateľnosti pohľadávky. Ako vyplýva z príloh a tiež z textu prihlášky, časť prihlásenej sumy v čase podania prihlášky nebola splatná. Jednotlivé splátky úveru sa stanú splatné až v budúcnosti, vždy v mesačných intervaloch. Z prihlášky však nie je zrejmé, aká časť prihlásenej sumy veriteľa už je splatná a aká časť prihlásenej sumy sa stane splatná v budúcnosti. Veriteľ si svoj nárok prihlásil jednou prihláškou, avšak veriteľ si mal svoje pohľadávky - jednotlivé splátky úveru, ktoré sa stanú splatné v budúcnosti, prihlásiť ako podmienené pohľadávky pre každú splátku osobitne s uvedením podmienky - uplynutie času.»*

Z uvedeného dôvodu sa sťažovateľka v procesnom postavení žalobkyne v konaní pred okresným súdom domáhala proti žalovanej určenia pravosti popretej pohľadávky. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 1 Cbi 19/2010 z 21. marca 2011 žalobu sťažovateľky o určenie popretej pohľadávky zamietol. Následne krajský súd na základe odvolania sťažovateľky rozsudkom sp. zn. 4 CoKR 1/2011 z 21. decembra 2011 rozsudok súdu prvého stupňa zmenil a žalobe sťažovateľky vyhovel.

Zo sťažnosti ďalej vyplýva, že uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako dovolacieho súdu sp. zn. 1 Obdo 7/2012 z 30. apríla 2013 bol rozsudok odvolacieho súdu z 21. decembra 2011 zrušený a vec bola krajskému súdu vrátená na ďalšie konanie. Podľa sťažovateľky dovolací súd *„je toho názoru, že pri rozhodovaní o určení popretej pohľadávky nemohol pri posudzovaní prihlášky žalobcu v otázke splatnosti záväzku dlžníka v reštrukturalizačnom konaní vychádzať z analógie legis, pretože ustanovenie § 46 ZKR upravuje splatnosť záväzkov úpadcu, ktoré vznikli pred vyhlásením konkurzu ako účinok vyhlásenia konkurzu tak, že sa považujú za splatné“*.

Na základe rozhodnutia dovolacieho súdu následne krajský súd rozsudkom 4 CoKR 6/2013 z 30. apríla 2014 rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým žalobu sťažovateľky o určenie popretej pohľadávky zamietol, ako vecne správny potvrdil. Podľa sťažovateľky krajský súd dospel k záveru, že *„žalobca... mal si prihlasovať pohľadávky splatné v budúcnosti ako podmienené pohľadávky. Preto rozhodnutie okresného súdu je správne, pokiaľ návrh žalobcu zamietol, keď si žalobca nesprávne jednou prihláškou prihlásil celú pohľadávku z úveru vrátane doposiaľ nesplatených splátok úveru, ktoré ale mal prihlásiť samostatnými prihláškami ako podmienené pohľadávky s uvedením podmienky - uplynutia času (dátum splatnosti jednotlivých splátok podľa § 120 ods. 3 ZKR). To vyplýva aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu v tejto veci.“*

Podľa sťažovateľky arbitrárnosť napadnutého rozsudku krajského súdu spočíva *„v extrémnom nesúlade právnych záverov s vykonanými skutkovými a právnymi zisteniami, v interpretácii, ktorá je v extrémnom nesúlade s obsahom súdnej a právnej praxe (odklon od ustálených právnych názorov súdnej a právnej praxe bez toho, aby boli dostatočne uvedené*

dôvody rozhodnutia), v nerešpektovaní kogentných kategorických noriem nedovoľujúcich odchýlky od určených práv a noriem a nepripúšťajúcich výnimky, resp. v jej interpretácii, ako aj v hodnotení dôkazov, ktoré bolo vykonané bez akéhokoľvek akceptovateľného racionálneho základu tak, že z nich pri žiadnej možnej interpretácii nevyplývajú prijaté skutkové závery“.

V tejto súvislosti sťažovateľka tvrdí, že «formalistickým prístupom krajského súdu v napadnutom rozsudku bol zmarený základný zmysel a účel sťažovateľom požadovanej súdnej ochrany (pred nezákonným postupom správcu), ale aj zabránilo v prístupe k súdnej ochrane z dôvodov, ktoré nemožno v právnom štáte v žiadnom prípade pričítať sťažovateľovi ako účastníkovi konania.

V predmetnom prípade je nespochybniteľné, že sťažovateľ ako banka, ktorá preukázateľne poskytla dlžníkovi úver, je nositeľom hmotného práva, t. j. má voči dlžníkovi pohľadávku. Pohľadávka sťažovateľa ako veriteľa riadne vznikla pred začatím reštrukturalizačného konania bez ohľadu na skutočnosť, že účastníci úverovej zmluvy si dohodli „splátkový kalendár“, ktorý je len dohodou o predĺžení lehoty splatnosti jednotlivých splátok úveru (t. j. o splácaní existujúcej pohľadávky veriteľa). Sťažovateľ má za to, že nie je ústavne udržateľné, aby formalistickým prístupom (správcu i všeobecných súdov), dokonca bez náležitej opory v dotknutých ustanoveniach ZKR, sťažovateľ pri procesnom uplatňovaní svojho jednoznačného práva (prihláškou i následne iniciovaným incidenčným konaním) bol reálne zbavený svojich práv a bolo mu odňaté i právo na súdnu ochranu (postupom všeobecných súdov; konkrétne najmä napadnutým rozsudkom krajského súdu). Sťažovateľ poukazuje na to, že v reštrukturalizácii v konečnom dôsledku ani nemá zásadnejší význam, či si veriteľ prihlási splatnú alebo nesplatnú pohľadávku, pretože s týmto sa aj tak musí vypořadať plán. Rozhodujúcou otázkou má byť, či je sťažovateľ ako veriteľ nositeľom (hmotného) práva. Zákon (ZKR) pritom ani vôbec neupravuje, že by si veritelia mali prihlasovať prihláškami do reštrukturalizácie len splatné pohľadávky, a ani to, že by si mali nesplatné pohľadávky prihlasovať ako podmienené.».

Sťažovateľka tiež tvrdí, že krajský súd sa v odôvodnení napadnutého rozsudku „vôbec nevyporiadal s podstatnými argumentmi sťažovateľa ani ústavne konformným

spôsobom neodôvodnil odklon od svojho predchádzajúceho rozhodnutia... Krajský súd... bez vysvetlenia preberá odôvodnenie rozsudku okresného súdu, ktoré potvrdzuje, akoby bol krajský súd viazaný právnym názorom dovolacieho súdu, ktorým však takto viazaný nebol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd uznesením zo dňa 30. 04. 2013 č. k. 1 Obdo/7/2012-264 rozhodol tak, že rozsudok Krajského súdu v Prešove ako odvolacieho súdu zo dňa 21. 12. 2011 č. k. 4 CoKR/1/2011-255 zrušil a vrátil vec krajskému súdu na ďalšie konanie. Z tohto rozhodnutia najvyššieho súdu však vyplýva viazanosť právnym názorom len v jedinej právnej otázke (str. 14 predmetného rozhodnutia) a krajský súd nebol viazaný žiadnym iným právnym názorom najvyššieho súdu.

Z právneho názoru najvyššieho súdu nevyplývajú závery, ku ktorým dospel krajský súd s odvolaním sa na rozhodnutie najvyššieho súdu. “.

Sťažovateľka svoje tvrdenie o porušení ňou označených práv zakladá najmä na týchto skutočnostiach:

«Pohľadávka sťažovateľa popretá správcom bola prihlásená riadne a včas. Prihláška pohľadávky bola podaná v potrebnom počte rovnopisov nielen u správcu, ale aj na súde, bola podaná na predpísanom tlačive, prihláška obsahovala všetky náležitosti vyžadované zákonom, bola podpísaná, datovaná, správne vyplnená a boli k nej priložené všetky relevantné prílohy. Keďže pohľadávka je zabezpečená zabezpečovacím právom, pohľadávka bola do reštrukturalizačného konania prihlásená ako zabezpečená s tým, že v súlade s citovaným ustanovením § 122 ods. 2 ZKR bol v prihláške uvedený aj druh, poradie a právny dôvod vzniku zabezpečovacieho práva spolu s určením majetku, ktorým je zabezpečená ako aj suma, do ktorej je zabezpečená. Údaje v nej uvedené boli preukázané kópiami relevantných dokumentov, ktoré sú prílohou prihlášky.

Táto skutočnosť bola potvrdená správcom (správkyňou) listom zo dňa 30. 07. 2010, v ktorom uviedla: „Týmto potvrdzujem, že doručená prihláška splňa všetky náležitosti podľa § 122 ods. 1 a 2 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a možno ju považovať za úplnú...

Právny dôvod vzniku pohľadávky nie je sporný. Právnym dôvodom vzniku pohľadávky je právna skutočnosť, na základe ktorej veriteľovi vznikla pohľadávka.

Pohľadávka žalobcu vznikla poskytnutím finančných prostriedkov žalovanému na základe úverovej zmluvy.

Okrem toho aj žalovaný uznal dlh vyplývajúci z predmetnej úverovej zmluvy, a to vo forme notárskej zápisnice N 98/2006, Nz 20504/2006, NCRis 20416/2006 spísanej dňa 26. 05. 2006, ktorá bola prílohou č. 6 prihlášky pohľadávky.

Sťažovateľ má za to, že pohľadávka je vymáhateľná a v tomto prípade neobstojí ani popretie pohľadávky z dôvodu spornosti vymáhateľnosti pohľadávky... Vychádzajúc zo skutočnosti, že žalovaný bez upovedomenia sťažovateľa podal návrh na reštrukturalizáciu, je zrejmé, že sa jeho finančná situácia podstatne zhoršila a ohrozila riadne splácanie poskytnutého úveru, žalovaný je v omeškaní so splácaním svojho záväzku voči sťažovateľovi, a preto sťažovateľ bol oprávnený v zmysle bodu 8.1. článku VIII. úverovej zmluvy nielen požadovať splatenie úveru vrátane úrokov i poplatkov jednorazovo pred termínom splatnosti, uplatniť právo vyplývajúce zo zabezpečenia úveru ale aj vymáhať pohľadávku v zmysle platných právnych predpisov. Realizácia výkonu práv sťažovateľa vyplývajúcich z uvedeného ustanovenia úverovej zmluvy sa stala značne obmedzenou, čím bol sťažovateľ ako veriteľ jednoznačne postavený do znevýhodňujúceho postavenia, čo však neznamená, že vymáhateľnosť pohľadávky, ktorá mimochodom nie je ani premlčaná, je sporná.

S názorom správcu (správkyne), že sťažovateľ ako veriteľ si mal svoje pohľadávky jednotlivé splátky úveru, ktoré sa stanú splatné v budúcnosti, prihlásiť ako podmienené pohľadávky pre každú splátku osobitne s uvedením podmienky - uplynutie času, sa sťažovateľ taktiež nestotožňuje.

Správca (správkyňa) k uvedenému názoru dospel na základe analógie, pričom vychádzal z toho, že aj leasingové spoločnosti si samostatnými prihláškami prihlasujú jednotlivé budúce splátky fakturované svojim klientom samostatne. Odignoroval skutočnosť, že ako podmienené pohľadávky sa prihlasujú len pohľadávky, ktoré vzniknú v budúcnosti. Aplikácia tejto analógie na daný prípad nie je adekvátne, nakoľko podľa názoru sťažovateľa splatnosť jednotlivých splátok vyplývajúcich z úverovej zmluvy nemožno stotožňovať so vznikom pohľadávky, a najmä nie vtedy, ak z príloh podanej prihlášky ako aj z vyššie uvedených skutočností je zrejmé, že sťažovateľ má a eviduje vo svojom informačnom systéme len jednu pohľadávku, ktorá už vznikla na základe úverovej zmluvy.

Podľa názoru sťažovateľa bola prihlásená pohľadávka čo do právneho dôvodu, vymáhateľnosti, výšky, nesporná. Pohľadávka bola zabezpečená zabezpečovacím právom, a preto bola pohľadávka do reštrukturalizačného konania prihlásená ako zabezpečená... Keďže k zániku zabezpečenej pohľadávky nedošlo a nedošlo ani k zániku záložného práva, podľa názoru sťažovateľa prihlásené zabezpečovacie právo stále trvá a preto by mala byť uznaná nielen jeho existencia, ale aj prihlásené poradie...

Podľa názoru sťažovateľa popretím prihlásenej pohľadávky správcom (správkyňou) bez prihliadnutia na vyjadrenia dlžníka a sťažovateľa ako veriteľa, neporovnaním prihlásenej pohľadávky s účtovnou a inou dokumentáciou dlžníka a so zoznamom záväzkov dlžníka sa správca dopustil porušenia dotknutej úpravy ZKR a tým, že nepostupoval s odbornou starostlivosťou a pohľadávku sťažovateľa poprel v plnom rozsahu, poškodil sťažovateľa ako veriteľa a znemožnil aj výkon jeho práv vyplývajúcich zo ZKR.»

V tejto súvislosti sťažovateľka namieta, že tak krajský súd, ako aj okresný súd „mali prihliadať nielen na to, že ZKR nezakazuje prihlásiť do reštrukturalizačného konania nesplattnú pohľadávku (v zmysle ústavného princípu čo nie je zákonom zakázané je dovolené), a ďalej mali vo svojich rozhodnutiach zohľadniť a riadne odôvodniť aj nasledovné otázky:

i) ZKR neupravuje splatnosť nesplattných záväzkov dlžníka v dôsledku povolenia reštrukturalizácie,

ii) ZKR neupravuje spôsob prihlasovania nesplattnej pohľadávky do reštrukturalizačného konania,

iii) v žiadnom ustanovení ZKR neukladá veriteľom povinnosť prihlasovať do reštrukturalizačného konania nesplattné časti pohľadávok samostatne a splattné časti pohľadávok samostatne...,

iv) v žiadnom ustanovení ZKR neukladá veriteľom povinnosť prihlasovať do reštrukturalizačného konania nesplattné splátky úveru samostatnými prihláškami ako podmienené pohľadávky s uvedením podmienky - uplynutia času, tak ako to uviedol krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku s odvolaním sa na to, že je to vraj názor Najvyššieho súdu a vyplýva to z rozhodnutia Najvyššieho súdu v tejto veci (podľa názoru sťažovateľa z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky tento záver vôbec

nevyplýva, a preto ho ani nemožno považovať za názor Najvyššieho súdu SR – tento názor je účelovo vykonštruovaný krajským súdom a v rozpore s Uznesením Najvyššieho súdu č. k. 1 Obdo/7/2012-264 zo dňa 30. 04. 2013) – tento právny názor nemá oporu ani v ZKR ani v právnej a súdnej praxi,

v) taktiež mali prihliadať aj na účel a zmysel ZKR a zohľadniť nález Ústavného súdu SR sp. zn. ÚS 306/2010 vydaný v súvislosti s problematikou upravujúcou práva na ochranu pred diskrimináciou v spojení s právom na súdnu ochranu...“.

Keďže súdy (okresný súd i krajský súd) podľa názoru sťažovateľky „pri rozhodovaní na vyššie uvedené vôbec neprihliadali a svoje rozhodnutia dostatočne a presvedčivo neodôvodnili... ich rozhodnutia úplne popierajú základ ZKR, obchádzajú jeho zmysel ako aj účel“, porušili tým jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 listiny a tiež právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. K zásahu do označených práv došlo podľa sťažovateľky navyše aj „nevyslovením prípustnosti podania dovolania voči napadnutému rozsudku vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku...“, v dôsledku čoho jej krajský súd svojím postupom „odňal možnosť konať pred súdom“.

V súvislosti s námietkami voči napadnutému rozsudku krajského súdu sťažovateľka poukazuje na rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43 Cob 216/2012 z 19. decembra 2012, z ktorého podľa nej vyplýva potvrdenie správnosti jej postupu pri prihlasovaní pohľadávky v reštrukturalizácii dlžníka.

Podľa sťažovateľky rozsudkom krajského súdu sp. zn. 4 CoKR 6/2013 z 30. apríla 2014 došlo aj k porušeniu čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu. V tejto súvislosti argumentuje tým, že „v Obchodnom vestníku 224/2010 dňa 23. 11. 2010 bolo zverejnené Uznesenie Okresného súdu Prešov zo dňa 16. 11. 2010 sp. zn. 1 R/5/2010, ktorým súd rozhodol, že potvrdzuje reštrukturalizačný plán dlžníka v znení prijatom schvaľovacou schôdzou dňa 26. 10. 2010, ktorý je prílohou tohto uznesenia, končí reštrukturalizáciu dlžníka...“.

Plán, potvrdený súdom, spôsobuje vznik, zmenu alebo zánik práv, a preto ho možno považovať za inú právnu skutočnosť. Avšak až v prípade, ak súd právoplatne rozhodne v konaní o určení pohľadávky, možno vyvodit' účinky súdom potvrdeného reštrukturalizačného plánu vo vzťahu k tejto pohľadávke.

... nezákonným potvrdením reštrukturalizačného plánu zaniklo sťažovateľovi právo domáhať sa uspokojenia pôvodných pohľadávok od spoludlžníkov a ručiteľov dlžníka a z majetku tretích osôb a nezákonným potvrdením rozsudku okresného súdu napadnutým rozsudkom krajského súdu nie je v zmysle citovaného ustanovenia § 124 ods. 6 ZKR možné pohľadávku vymáhať ani od dlžníka. Sťažovateľ bol napadnutým rozsudkom jednoznačne poškodený.“.

Porušenie základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy spočíva podľa sťažovateľky v tom, že *„napadnutým rozsudkom, ktorému predchádzal nezákonný postup správcu, bol sťažovateľ znevýhodnený a vylúčený z uplatňovania svojich práv účastníka reštrukturalizačného konania...“.*

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné práva sťažovateľa... na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 Listiny základných práv a slobôd a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove 4 CoKR/6/2013-287 zo dňa 30. 04. 2014 porušené boli.

2. Základné práva sťažovateľa... vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove 4 CoKR/6/2013-287 zo dňa 30. 04. 2014 porušené boli.

3. Základné právo sťažovateľa... na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Prešove 4 CoKR/6/20 13-287 zo dňa 30. 04. 2014 porušené bolo.

4. Rozsudok Krajského súdu v Prešove č. 4 CoKR/6/2013-287 zo dňa 30. 04. 2014 sa zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

5. Krajský súd v Prešove je povinný uhradiť sťažovateľovi... trovy konania na účet jej právnej zástupkyne Advokátska kancelária RELEVANS s. r. o... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu. Sťažovateľ uplatňuje a vyčísluje náhradu trov právneho zastúpenia ku dňu podania sťažnosti vo výške 340,90 Eur vrátane DPH...“

Podľa § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažovateľka vzhľadom na hroziaci vznik ďalšej ujmy - vrátenie zábezpeky v sume 63 423 € uhradenej jej dlžníkom v zmysle reštrukturalizačného plánu - tiež navrhuje, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia krajského súdu sp. zn. 4 CoKR 6/2013 z 30. apríla 2014 v spojení s rozsudkom okresného súdu sp. zn. 1 Cbi 19/2010 z 21. marca 2011 do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením sp. zn. II. ÚS 578/2015 z 10. septembra 2015 ju prijal na ďalšie konanie. Súčasne označeným uznesením nevyhovел návrhu na odklad vykonateľnosti rozsudku krajského súdu sp. zn. 4 CoKR 6/2013 z 30. apríla 2014 v spojení s rozsudkom okresného súdu sp. zn. 1 Cbi 19/2010 z 21. marca 2011.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie účastníci konania po predchádzajúcej výzve ústavného súdu oznámili, že súhlasia s prerokovaním veci bez ústneho pojednávania. Ústavný súd preto využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde a upustil od ústneho pojednávania v danej veci, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami, ako aj s obsahom sťažnosti a listín k nej pripojených dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Predsedička krajského súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti z 15. októbra 2015 (Spr 10084/2015, doručenom ústavnému súdu 22. októbra 2015) okrem iného uvádza:

„... Vo veci vedenej na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 4 CoKR/6/2013 podľa nás odvolací súd konal v medziach svojej právomoci. Jeho úvahy napísané v dôvodoch rozhodnutia z 30. 4. 2014 vychádzajú z konkrétnych faktov prípadu, sú logické a majú oporu v obsahu spisového materiálu. V dôvodoch rozsudku sú obsiahnuté také skutočnosti skutkového i právneho posúdenia veci, aké sú žiadané aplikáciou ustanovenia § 157 ods. 2 O. s. p. Opätovne sa žiada poukázať na obsah rozsudku Krajského súdu vo veci sp. zn. 4 CoKR/6/2013 i písomné vyjadrenie predsedu senátu k tejto veci.

Sťažovateľkin prejav nespokojnosti s napadnutými uzneseniami je potrebné hodnotiť aj tak, že obsah základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR nie je zárukou toho, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Základným atribútom je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne.

Podľa nášho názoru, v predmetných veciach bol vyššie uvedený predpoklad dodržaný postupom odvolacieho súdu, aj obsah rozhodnutí je zákonný, nearbitrárny a preskúmateľný čo do dôvodov. Preto nie je možné z hľadiska doterajšieho stavu veci konštatovať porušenie základných práv účastníka ... Odvolací súd, pokiaľ sa týka odôvodnenia rozhodnutia, využil možnosť danú § 219 O. s. p., že je možné sa obmedziť na odôvodnenie a skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia vydaného súdom prvého stupňa. Odvolací súd tak skonštatoval správnosť dôvodov uvádzaných v odôvodnení rozhodnutia súdu prvého stupňa.

Navrhuje preto sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú zamietnuť.“

Predsedníčka krajského súdu vo svojom vyjadrení odkazuje aj na stanovisko predsedu senátu, ktorý o veci sťažovateľky rozhodoval. Tento po uvedení genézy predmetného incidenčného konania zotrval na dôvodoch napadnutého rozsudku, pričom okrem iného uviedol:

«Dňa 17. 9. 2010 bol podaný na OS Prešov návrh [REDAKOVANÉ], proti odporcovi [REDAKOVANÉ], o určenie popretej pohľadávky, pretože správkyňa odporcu v reštrukturalizačnom konaní podľa zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii /ZKR/ poprela pohľadávku navrhovateľa ako veriteľa odporcu

z úverovej zmluvy č. U3050910 - 2006. Správkyňa poprela pohľadávku z dôvodu, že veriteľ si svoje právo neprihlásil riadne a spôsobom ustanoveným zákonom, keďže prihláška veriteľa je neurčitá, nejasná a nezrozumiteľná a v rozpore s obsahom príloh, ktoré veriteľ pripojil k vyhláske. Z prihlášky nie je zrejmé, aká časť prihlásenej sumy veriteľa je splatná a aká časť prihlásenej sumy sa stane splatná v budúcnosti. Veriteľ si mal svoje pohľadávky - jednotlivé splátky úveru, ktoré sa stanú splatné v budúcnosti, prihlásiť ako podmienené pohľadávky pre každú splátku osobitne s uvedením podmienky - uplynutie času. Podľa navrhovateľa, pohľadávku prihlásil riadne a včas, je zabezpečená zabezpečovacím právom a veriteľ nemusel prihlasovať budúce splátky úveru ako podmienené pohľadávky.

OS Prešov rozsudkom zo dňa 21. 3. 2011 č. k. 1 Cbi 19/2010-166 žalobu zamietol. Podľa názoru OS veriteľ si mohol v reštrukturalizačnom konaní jednou prihláškou uplatniť len splatné pohľadávky a nezaplatené nesplatené pohľadávky ako podmienené pohľadávky samostatnými prihláškami. Správkyňa postupovala správne.

Na odvolanie navrhovateľa KS v Prešove rozsudkom zo dňa 21. 12. 2011 č. k. 4 CoKR/1/2011-225 zmenil rozsudok OS Prešov a určil, že navrhovateľ je veriteľom pohľadávky prihlásenej do reštrukturalizačného konania vo výške 317.114,72 eur z úverovej zmluvy. Povinnosťou navrhovateľa ako veriteľa bolo podľa § 121 ZKR prihlásiť svoju pohľadávku jednou prihláškou, t. j. aj splátky úveru splatné v budúcnosti. Nesplatené pohľadávky sa nemajú prihlasovať osobitnými prihláškami ako podmienené pohľadávky.

Na dovolanie odporcu NS SR uznesením zo dňa 30. 4. 2013 č. k. 1 Obdo 7/2012-264 zrušil rozsudok KS v Prešove. Podľa odvolacieho súdu povinnosťou žalobcu ako veriteľa bolo prihlásiť celú pohľadávku z úveru, teda aj nesplatené mesačné splátky. Podľa dovolacieho súdu, reštrukturalizačné konanie zaťažuje súd zistiť a odhaliť spoločný záujem veriteľov pri kolektívnom uspokojení veriteľov a zabrániť individuálnemu uplatňovaniu či výkonu práv jednotlivých veriteľov. Konkurzné konanie na rozdiel od konania o reštrukturalizácii obsahuje v ustanovení § 46 ZKR úpravu splatnosti záväzkov úpadcu, ktoré vznikli pred vyhlásením konkurzu, že vyhlásením konkurzu sa považujú za splatné. Odvolací súd nemohol v otázke splatnosti vychádzať z analógie legis, pretože ustanovenie § 46 ZKR upravuje splatnosť záväzkov úpadcu, ktoré vznikli pred vyhlásením konkurzu účinnosť vyhlásenia konkurzu tak, že sa nesplatené považujú za splatné. Pre nesprávny výklad

zákona dovolací súd zrušil rozsudok KS a vec vrátil na ďalšie konanie. V ňom je odvolací súd viazaný právnym názorom dovolacieho súdu.

KS súc viazaný právnym názorom dovolacieho súdu v rozsudku zo dňa 30. 4. 2014 č. k. 4 CoKR/6/2013-287 potvrdil rozsudok OS Prešov. Nie je možné jednou prihláškou prihlásiť celú úverovú pohľadávku, t. j. splátky splatné spolu so splátkami, ktoré nie sú zročné. Nezročné pohľadávky sa majú prihlásiť ako podmienené pohľadávky podľa § 120 ods. 3 ZKR.

V sťažnosti navrhovateľa Ústavnému sudu SR sa vytyka rozhodnutiu KS v Prešove arbitrárnosť napadnutého rozsudku KS v extrémnom nesúlade právnych záverov s vykonanými skutkovými a právnymi zisteniami...

Ako predseda odvolacieho senátu k ústavnej sťažnosti navrhovateľa uvádzam tolko, že nepovažujem rozhodnutie senátu za rozhodnutie, ktoré by nespĺňalo náležitosti dostatočného a presvedčivého odôvodnenia rozhodnutia. Nepovažujem ho ani za arbitrárne, vydané na základe svojvôle a v rozpore s doterajšou súdnou praxou. Pokiaľ odvolací súd v prvom rozsudku zmenil rozsudok Okresného súdu a vychádzal zo záveru, že podľa ZKR môže veriteľ jednej pohľadávky z jedného úverového vzťahu prihlásiť naraz jednou prihláškou, nemusí deliť prihlášky na splatné a nesplatné, tzv. podmienené pohľadávky, prihlasované osobitnou prihláškou. Dovolací súd však upozornil na nemožnosť tzv. analógie legis podľa § 46 ZKR, že po vyhlásení konkurzu sa nesplatné pohľadávky stávajú splatnými, čím ozrejmil potrebu „deliť“ pohľadávky z úveru na splatné a nesplatné a osobitne samostatne ich uplatniť v reštrukturalizácii ako podmienené pohľadávky. Odvolací súd bol aj upozornený na viazanosť týmto právnym názorom podľa § 243d ods. 1 OSP. Preto nemôžem súhlasiť s výtkou navrhovateľa, že odvolací súd nebol viazaný právnym názorom dovolacieho súdu a nedostatočne nezdôvodnil, prečo sa odchýlil od svojich právnych úvah v prvom a druhom rozsudku. Tu sme boli usmernení dovolacím súdom na právne hodnotenie nároku a spôsob prihlasovania pohľadávky z úveru do reštrukturalizácie s osobitným posúdením splatných a nesplatných pohľadávok.

Čo sa týka nedostatkov odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, je potrebné zvážiť možnosti dané OSP v § 219 ods. 2 OSP, že je možné sa obmedziť v odôvodnení na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia. Z hľadiska toho, že boli v doterajšom dokazovaní na OS, odvolacom súde i dovolacom vyjadrené právne závery

vo veci, ako účastníkov, tak súdov, a pre viazanosť v rozhodovaní závermi NS SR, preto ani odôvodnenie rozhodnutia KS zo dňa 30. 4. 2014 nemuselo byť rozsiahle, ale dávalo dostatočné právne závery k otázke nároku navrhovateľa a dôvodov, prečo jeho nároku nebolo vyhovené...»

Po predchádzajúcej výzve ústavného súdu sa k sťažnosti v liste z 11. novembra 2015 (ústavnému súdu doručenému 20. novembra 2015) vyjadril prostredníctvom svojho právneho zástupcu aj dlžník ako dotknutý účastník konania vedeného krajským súdom pod sp. zn. 4 CoKR 6/2013, ktorý vo svojom liste najmä uvádza, že „... sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením sťažnosťou napadnutého rozsudku, ako aj so stanoviskom predsedníčky Krajského súdu v Prešove a predovšetkým so stanoviskom predsedu senátu, keďže z predmetných písomností je zrejmé, že Krajský súd v Prešove ako odvolací súd postupoval v odvolacom konaní súc viazaný právnym názorom Najvyššieho súdu SR a v napadnutom rozsudku jasne a zrozumiteľne právne odôvodnil, na akom základe dospel k právnemu záveru o neodôvodnenosti žaloby.

Principiálna právna otázka o spôsobe prihlasovania pohľadávok bola vyriešená v súlade so zákonom o konkurze a reštrukturalizácii a v súlade so zachovaním princípu právnej istoty a preto nemohlo dôjsť k porušeniu ústavných práv sťažovateľa...

V súvislosti so správnosťou prihlasovania pohľadávok do reštrukturalizácie je nutné zdôrazniť, že zákon sankcionuje nesprávnosť prihlášky mimoriadne prísne, kedy sa na prihlášku v dôsledku napr. absencie akejkoľvek náležitosti neprihliada a preto máme za to, že nedôvodne ústretový výklad v prospech veriteľov je v priamom rozpore s účelom zákona...

Zároveň si dovoľujem v mene klienta požiadať, aby bola vec ústne prejednaná.“.

Dňa 25. mája 2016 bolo ústavnému súdu doručené doplnenie podania dlžníka z 11. novembra 2015, v ktorom dlžník prostredníctvom svojho právneho zástupcu na podporu svojej doterajšej argumentácie upriamuje pozornosť ústavného súdu na tú skutočnosť, že „mal sťažovateľ podať dovolanie v zmysle ust. 237 písm. f) O. s. p. (aj keď mu túto možnosť priamo odvolací súd nepriznal, avšak zákon túto sťažovateľovi dával) a nie priamo ústavnú sťažnosť, nakoľko tak vynechal z rozhodovania Najvyšší súd SR, ktorý

právny názor vyslovil, v čoho dôsledku nie je možné preskúmať správnosť postupu odvolacieho súdu pri výklade právnej normy...“.

Ústavný súd nevyhovel žiadosti dlžníka o ústne prerokovanie veci pred ústavným súdom z dôvodu, že nie je účastníkom konania pred ústavným súdom o sťažnosti sťažovateľky, aj keď nespochybňuje, že dlžník má právny záujem na výsledku tohto konania. V súlade so svojou ustálenou judikatúrou (napr. I. ÚS 50/06, II. ÚS 501/2010, IV. ÚS 492/2012, IV. ÚS 54/2012) ústavný súd však argumentáciu obsiahnutú v podaní jeho právneho zástupcu primerane zohľadnil pri svojom rozhodovaní.

Stanovisko krajského súdu z 15. októbra 2015, ako aj vyjadrenie právneho zástupcu dlžníka zaslal ústavný súd na vedomie a prípadné vyjadrenie sťažovateľke. Právny zástupca sťažovateľky vo svojom vyjadrení zo 7. decembra 2015 (doručenom ústavnému súdu 10. decembra 2015) k uvedeným stanoviskám okresného súdu a dlžníka okrem iného uvádza:

«Vyjadrenie Krajského súdu v Prešove... k sťažnosti považuje sťažovateľ za formálne a účelové...

Napadnuté rozhodnutie súdu v predmetnej veci sa týka právneho posúdenia a dôsledného rozlišovania „vzniku pohľadávky“ z úverovej zmluvy a „splatnosti jednotlivých splátok pohľadávky“ z úverovej zmluvy. „Vznik pohľadávky“ a „splatnosť pohľadávky“ sú dva zo základných právnych pojmov, pri aplikovaní a výklade ktorých by všeobecné súdy nemali mať žiadne pochybnosti.

Až následne ide o aplikáciu posúdenia vzniku pohľadávky a splatnosti pohľadávky v kontexte zákona č. 7/2005 Z. z. pri prihlasovaní pohľadávky do reštrukturalizačného konania...

Sťažovateľ dopĺňa svoju argumentáciu o porušení práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v kontexte aktuálnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov...»

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo

ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre zdôrazňuje, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01). Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Je teda garantom ústavnosti a súdnym orgánom, ktorý je povinný chrániť dodržiavanie a rešpektovanie ústavy všetkými orgánmi verejnej moci vrátane všeobecných súdov. Dodržiavanie ústavy orgánmi verejnej moci však nemožno vzťahovať len na strohé rešpektovanie jej jednotlivých článkov. Generálna interpretačná a realizačná klauzula ustanovuje, že výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne

záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou (čl. 152 ods. 4 ústavy). Výklad každej právnej normy (právneho predpisu) musí byť konformný s ústavou ako základným zákonom štátu s najvyššou právnou silou. V prípade, že vec pripúšťa rôzny výklad, orgán aplikujúci právo je v konkrétnej veci povinný uprednostniť ústavne konformný výklad, čo sa v plnom rozsahu vzťahuje aj na interpretáciu právnych noriem týkajúcich sa konkurzu a reštrukturalizácie (porovnaj Ďurica, M. Konkurzné právo na Slovensku a v Európskej únii. Bratislava: EUROKODEX 2010, s. 6).

Požiadavka ústavne súladného výkladu aplikovanej právnej normy sa teda vzťahuje v celom rozsahu aj na právne skutočnosti predpokladané zákonom č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“) súvisiace s právnym postavením veriteľa ako účastníka reštrukturalizačného konania a jeho oprávnenia uplatňovať práva spojené s prihlásenou pohľadávkou a na výklad, či tieto právne skutočnosti z ústavného hľadiska boli alebo neboli naplnené (nastali alebo nenastali). Posúdenie týchto právnych skutočností a ich interpretácia však nemôžu byť natoľko formalistické, aby sa prostredníctvom nich v konečnom dôsledku nielen zmaril účel požadovanej súdnej ochrany, ale aj zabránilo v prístupe k súdnej ochrane z dôvodov, ktoré nemožno v právnom štáte v žiadnom prípade pripísať na ťarchu účastníkovi konania, ktorý sa tejto ochrany domáha.

Ústavný súd opakovane vo svojej judikatúre uvádza, že rozhodnutiu všeobecného súdu musí predchádzať taký jeho postup, ktorý zodpovedá garanciam spravodlivého súdneho konania v zmysle príslušných ustanovení ústavy a príslušnej medzinárodnej zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, najmä garanciam obsiahnutým v práve na spravodlivý proces, v princípe rovnosti zbraní a v práve na kontradiktórne konanie (m. m. I. ÚS 230/03).

Jedným z aspektov práva na spravodlivé súdne konanie je okrem práva domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu) aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorá okrem iných procesných záruk kladie dôraz aj na zachovanie

kontradiktórnosti konania a „rovnosti zbraní“ (podobne napr. III. ÚS 402/08). Podstatou kontradiktórnosti a s ňou súvisiacou „rovnosťou zbraní“ je, aby všetci účastníci konania mali reálnu možnosť využiť svoje procesné práva predložiť argumenty a reagovať na „protiargumenty“ protistrany (napr. IV. ÚS 42/09, IV. ÚS 147/04).

Ústavný súd pripomína, že aj Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ktorý v súvislosti s rovnosťou účastníkov konania používa pojem „rovnosť zbraní“, podľa svojej konštantnej judikatúry vyžaduje, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predložiť svoju záležitosť a príslušnú argumentáciu za rovnakých podmienok (napr. v prípade Beer proti Rakúsku 2004, Baumann proti Rakúsku 2001, Dombo Beheer B. V. proti Holandsku 1993, Ankerl proti Švajčiarsku 1996, Komanický proti Slovensku 2002).

Ústavnosť konaní pred orgánom verejnej moci predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranne, nezávisle a s využitím všetkým zákonom ustanovených prostriedkov na dosiahnutie účelu predmetného konania. Ústavný súd v tomto smere osobitne pripomína objektivitu takého postupu orgánu verejnej moci (m. m. II. ÚS 9/00, II. ÚS 143/02). Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa, ktorej nebezpečenstvo spočíva v potenciálnom uplatnení ničím (objektívne) nepodloženej úvahy orgánu verejnej moci bez akýchkoľvek objektívnych limitov, ktoré sú v podmienkach právneho štátu okrem iného garantované zákonnými spôsobmi zisťovania skutkového základu pre rozhodnutie.

Objektívny postup orgánu verejnej moci sa musí prejavíť nielen vo využití všetkých dostupných a pritom legálnych zdrojov zisťovania skutkového základu na rozhodnutie, ale aj v tom, že takéto rozhodnutie obsahuje (musí obsahovať) aj odôvodnenie, ktoré preukázateľne vychádza z týchto objektívnych postupov a ich uplatnenia v súlade s procesnými predpismi.

Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že neodmysliteľnou súčasťou základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo

účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Potreba náležite odôvodniť súdne rozhodnutie je daná tiež vo verejnom záujme, pretože je jednou zo záruk, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny, neprehľadný a že rozhodovanie súdu je kontrolovateľné verejnosťou (IV. ÚS 296/09).

Uvedené východiská bol povinný dodržiavať v konaní a pri rozhodovaní v napadnutej veci aj krajský súd, a preto bolo úlohou ústavného súdu posúdiť, či ich skutočne rešpektoval, a to minimálne v takej miere, ktorá je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná.

III.

Predmetom sťažnosti sťažovateľky je namietané porušenie jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a podľa čl. 36 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu sp. zn. 4 CoKR 6/2013 z 30. apríla 2014, ktorým bol potvrdený rozsudok okresného súdu o zamietnutí jej žaloby o určenie popretej pohľadávky v reštrukturalizačnom konaní sp. zn. 1 R 5/2010 vedenom voči dlžníkovi. Sťažovateľka namieta aj porušenie svojho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým rozsudkom krajského súdu.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Predchádzajúce ustanovenie nebráni právu štátov prijímať zákony, ktoré považujú za nevyhnutné, aby upravili užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom a zabezpečili platenie daní a iných poplatkov alebo pokút.

1. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľky vzal predovšetkým do úvahy, že namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu, ktoré je v demokratickej spoločnosti do tej miery favorizované, že pri jeho uplatňovaní v zásade neprichádza do úvahy (zo strany súdov) ani jeho zužujúci výklad, ani také formálne interpretačné postupy, následkom ktorých by mohlo byť jeho neodôvodnené (svojvoľné) obmedzenie, či dokonca jeho popretie (I. ÚS 2/08).

Pri posudzovaní napadnutého rozsudku krajského súdu ústavný súd musel taktiež zobrať do úvahy zákonom ustanovenú záväznosť právneho názoru najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu v preskúmvanej veci ustanovenú v § 243d Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

Najvyšší súd ako súd dovolací svoj právny názor v zrušujúcom uznesení sp. zn. 1 Obdo 7/2012 z 30. apríla 2013 odôvodnil takto:

„V prejednávanej veci rozhodol odvolací súd zmeňujúcim rozsudkom vo veci samej, dovolanie tak smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktoré je prípustné týmto mimoriadnym opravným prostriedkom napadnúť...

Dovolateľ existenciu dovolacích dôvodov proti rozsudku odvolacieho súdu odôvodňoval tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c) O. s. p.) a konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b) O. s. p.)...

Súd prvého stupňa vychádzal zo zistenia, že žalobca v reštrukturalizačnom konaní proti dlžníkovi, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 1 R/5/2010 prihlásil svoju pohľadávku vo výške 317 114,72 Eur postupom podľa § 121 a nasl. zákona č. 7/2005 Z. z. ... Súd prvého stupňa žalobu zamietol s odôvodnením, že žalobca pred dňom splatnosti pohľadávky nebol oprávnený od dlžníka vymáhať dlžnú sumu, keďže táto sa nestala splatnou.

Odvolací súd v zmeňujúcom rozsudku dospel k zisteniu, že povinnosťou žalobcu ako veriteľa bolo prihlásiť celú pohľadávku z úveru, teda aj nesplatené mesačné splátky, preto rozhodnutie súdu prvého stupňa zmenil a žalobe vyhovel.

Reštrukturalizačné konanie je zložito štruktúrovaný právny proces, v ktorom je všeobecný súd zaťažený povinnosťou zistiť a odhaliť, čo sa skrýva pod obsahom pojmu spoločný záujem veriteľov, ktorý pri kolektívnom (spravidla postupnom, resp. neúplnom) uspokojení veriteľov prima facie nekorešponduje s individuálnymi záujmami jednotlivých veriteľov. Zmyslom a účelom reštrukturalizácie je zabránenie individuálnemu uplatňovaniu či výkonu práv jednotlivých veriteľov v prospech ich kolektívneho uspokojenia. Maximalizácia uspokojenia pohľadávok všetkých veriteľov pri spravodlivom usporiadaní vzťahov všetkých veriteľov s dlžníkom je determinantom určujúcim spoločný záujem veriteľov.

Pri posudzovaní potenciálneho uspokojenia veriteľov v konkurze a reštrukturalizácii je súd povinný postupovať tak, aby sa dosiahla pre veriteľov čo najvyššia miera uspokojenia ich pohľadávok, čo možno vyvodíť zo základných zásad konkurzu a reštrukturalizácie (§ 5 ZKR).

Konkurzné konanie na rozdiel od konania o reštrukturalizácii obsahuje v ustanovení § 46 ZKR úpravu splatnosti záväzkov úpadcu, ktoré vznikli pred vyhlásením konkurzu ako účinok vyhlásenia konkurzu tak, že sa považujú za splatné.

Podľa § 119 ods. 1 ZKR účastníkmi reštrukturalizačného konania sú dlžník, navrhovateľ a veritelia, ktorí spôsobom ustanoveným týmto zákonom prihlásili svoje pohľadávky.

Odvolačný súd v zmeňujúcom rozsudku uzavrel, že povinnosťou žalobcu ako veriteľa bolo prihlásiť celú pohľadávku z úveru, teda aj nesplatené mesačné splátky úveru.

Dovolačný súd je toho názoru, že odvolací súd pri rozhodovaní o určení popretej pohľadávky nemohol pri posudzovaní prihlášky žalobou v otázke splatnosti záväzku dlžníka v reštrukturalizačom konaní vychádzať z analógie legis, pretože ustanovenie § 46 ZKR upravuje splatnosť záväzkov úpadcu, ktoré vznikli pred vyhlásením konkurzu ako účinok vyhlásenia konkurzu tak, že sa považujú za splatné.

Nesprávnym právnym posúdením odvolacieho súdu je omyl pri aplikácii práva na zistený skutkové zistenia súdom prvého stupňa aj v prípade, ak odvolací súd aplikoval síce správny predpis, ale nesprávne ho vyložil.

Keďže výskyt niektorej z väd uvedených v ustanovení § 241 ods. 2 O. s. p., je dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť vždy.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací, napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V ďalšom konaní, v ktorom je odvolací súd viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 243d ods. 1 veta druhá O. s. p.), sa odvolací súd vysporiada s vytknutými vadami v intenciách dovolacieho súdu, opätovne vo veci rozhodne a svoje rozhodnutie náležite odôvodní...“

V nadväznosti na toto rozhodnutie najvyššieho súdu krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu sp. zn. 1 Cbi 19/2010 z 21. marca 2011, ktorým bol návrh sťažovateľky o určenie popretej pohľadávky zamietnutý.

Krajský súd svoj rozsudok sp. zn. 4 CoKR 6/2013 z 30. apríla 2014 odôvodňuje takto:

„Na dovolanie žalovaného Najvyšší súd SR uznesením zo dňa 30. 4. 2013 č. k. 1 Obdo/7/2012-264 zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie...

Krajský súd prejednal vec v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáhal preskúmania napadnutého rozhodnutia a zistil, že odvolaniu žalobcu nie je možné vyhovieť. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia (§ 219 ods. 2 O. s. p.) a k tomu dodáva:

Podľa § 243d ods. 1 O. s. p., ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci, pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný. V danom prípade odvolací súd je viazaný právnym názorom Najvyššieho súdu, že pri posudzovaní prihlášky žalobcu do reštrukturalizácie nemožno vychádzať z analógie legis podľa § 46 ZKR, že nesplatené pohľadávky a záväzky úpadcu od vyhlásenia konkurzu sa stávajú splatné, preto ani povolením reštrukturalizácie nedošlo k splatnosti celého nároku žalobcu z poskytnutého úveru. Ak ustanovenie § 114 ods. 1 písm. d/ ZKR hovorí, že začatie reštrukturalizačného konania má tieto účinky, že druhá strana zmluvy nemôže vypovedať zmluvu uzatvorenú s dlžníkom a že vypovedanie zmluvy alebo odstúpenie od zmluvy z toho dôvodu nie je účinným, potom ani žalobca nemohol na základe tohto znenia § 114 ZKR vypovedať zmluvu alebo riešiť otázku predčasnej splatnosti úverovej zmluvy, pretože by to bolo neúčinné. Je potrebné vychádzať z úverovej zmluvy a dohody podľa čl. V bodu 5.1, že klient sa zaväzuje splácať úver v 88-tich pravidelných mesačných splátkach vždy k 21. dňu v mesiaci od 5/2008 do 8/2015 vo výške 132.000,- Sk. Nárok žalobcu sa stáva postupne splatným každomesačne a nie je splatný celý zostatok úveru. Preto aj žalobca ako veriteľ mohol v reštrukturalizácii postupovať tak, že prihlasoval svoje splatné pohľadávky prihláškou. Nemohol jednou prihláškou spolu prihlásiť celú úverovú pohľadávku, teda pohľadávky splatné, aj mesačné pohľadávky z úveru, ktoré nie sú splatné. Preto správkyňa konkurznej podstaty poprela pohľadávku, že prihláška veriteľa je neurčitá, nejasná a nezrozumiteľná, pretože nie je jasné, ktorá časť prihlásenej sumy v čase podania prihlášky nebola splatná. Žalobca mal prihlásiť nesplatené pohľadávky z jednotlivých mesačných splátok s uvedením podmienky - uplynutia času. Žalobca mal zachovať postup na uplatnenie práva s poukazom na § 120 ods. 1 ZKR, pretože môžu nastať

účinky predpokladané zákonom, že ak sa tieto nároky v reštrukturalizácii riadne a včas neuplatnia prihláškou, právo vymáhať tieto nároky voči dlžníkovi v prípade potvrdenia reštrukturalizačného plánu súdom zaniknú (§ 120 ods. 1 veta druhá ZKR). Žalobca podľa názoru Najvyššieho súdu mal si prihlasovať pohľadávky splatné v budúcnosti ako podmienené pohľadávky. Preto rozhodnutie okresného súdu je správne, pokiaľ návrh žalobcu zamietol, keď si žalobca nesprávne jednou prihláškou prihlásil celú pohľadávku z úveru vrátane doposiaľ nesplatených splátok úveru, ktoré ale mal prihlásiť samostatnými prihláškami ako podmienené pohľadávky s uvedením podmienky - uplynutia času (dátum splatnosti jednotlivých splátok podľa § 120 ods. 3 ZKR). To vyplýva aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu v tejto veci.

Krajský súd potvrdzuje rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne, pričom je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu.“

Podľa názoru krajského súdu vyplývajúceho z odôvodnenia napadnutého rozsudku sp. zn. 4 CoKR 6/2013 z 30. apríla 2014 a tiež zo stanoviska predsedníčky krajského súdu z 15. októbra 2015 vyplýva, že krajský súd, rešpektujúc zákonom ustanovenú viazanosť právnym názorom najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu (vo veci prihlasovania splatných a nesplatených pohľadávok veriteľa z úveru v reštrukturalizácii), nemohol porušiť základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a ani právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Pre účely posúdenia podstatnej sťažostnej námietky sťažovateľky spočívajúcej v tom, že k popretiu jej pohľadávky z úverovej zmluvy prihlásenej v reštrukturalizačnom konaní vedenom voči dlžníkovi všeobecnými súdmi [okresným súdom a krajským súdom (jeho v poradí druhým rozsudkom)] došlo na základe ich prílišného formalistického postupu pri výklade a aplikácii príslušných ustanovení zákona o konkurze a reštrukturalizácii, obchádzajúc ich účel a zmysel, sa ústavný súd musel zaoberať ústavnou konformitou interpretácie relevantných ustanovení zákona o konkurze a reštrukturalizácii krajským súdom ako súdom odvolacím.

Podľa § 159 ods. 1 OSP výrok právoplatného rozsudku je záväzný pre účastníkov a pre všetky orgány...

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná o veci ďalej. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný (§ 243d ods. 1 prvá a druhá veta OSP).

Záväznosť rozhodnutia súdu je jeho vlastnosť, v dôsledku ktorej má rozsudok účinky, ktoré založiť má. Právna teória i súdna prax (pozri okrem iného napr. rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 155/2010) rozoznávajú dva základné typy záväznosti rozhodnutí najvyššieho súdu, a to na jednej strane záväznosť precedenčnú alebo judikatórnu [v inej (než prerokúvanej) skutkovo a právne obdobnej veci] a na druhej strane záväznosť kasačnú alebo inštančnú [v tej istej (priamo prerokúvanej) veci]. Samozrejme, v určitom prípade môže mať to isté rozhodnutie najvyššieho súdu zároveň účinky záväznosti oboch typov (pozri uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 12/2016 z 31. marca 2016).

Základným znakom precedenčnej záväznosti je, že presahuje judikatórne hranice tej-ktorej prerokúvanej veci, má všeobecný význam a týka sa bližšie neurčeného okruhu skutkovo a právne obdobných prípadov. I keď rozhodnutie najvyššieho súdu v právnom poriadku Slovenskej republiky nemožno chápať tak, ako je v anglo-americkom právnom systéme vnímaný precedens, predsa len aj jeho rozhodnutie predstavuje určité východisko pre rozhodovanie všeobecných súdov Slovenskej republiky v iných, skutkovo a právne rovnakých alebo obdobných prípadoch. Pre precedenčnú záväznosť je typické aj to, že pri nej existuje možnosť súdu nižšieho stupňa nepodriaďiť sa právnomu názoru súdu vyššieho stupňa vtedy, keď - reflektujúc právne závery vyššieho súdu vyslovené v inej právnej veci - náležite v dobrej viere vysvetlí svoj právny odklon, predostrie svoje konkurujúce úvahy a začne s rozhodnutím vyššieho súdu (judikátom najvyššieho súdu) zmysluplný právny dialóg, v rámci ktorého polemizuje s právnymi názormi vyššieho súdu a vysvetlí, prečo svoj právny názor považuje za lepšie zodpovedajúci podstate prerokúvanej veci.

Účinky kasačnej záväznosti sú podstatne odlišné. Požiadavky na reflektovanie právneho názoru najvyššieho súdu zaujaté v tej istej právnej veci a vyjadrené v jeho zrušujúcom rozhodnutí sú pri následnom rozhodovaní odvolacieho súdu výrazne prísnejšie než v prípade precedenčnej (judikátornej) záväznosti. Pre konanie po zrušení rozhodnutia dovolacím súdom platí bezvýnimočne zásada viazanosti a podriadenosti nižšieho súdu (odvolacieho alebo prvostupňového) právnym názorom vysloveným dovolacím súdom. Kasačná (inštančná) záväznosť vyplývajúca z § 243d ods. 1 OSP môže byť reflektovaná len bezpodmienečným rešpektovaním rozhodnutia najvyššieho súdu.

Rešpektujúc skutočnosť, že v konaní nasledujúcom po zrušujúcom rozhodnutí dovolacieho súdu odvolací súd v zásade nemá žiadny priestor pre úvahy, či bude, alebo nebude rešpektovať právny názor najvyššieho súdu, ústavný súd v okolnostiach prípadu považuje za zásadne neprijateľný názor odvolacieho súdu v preskúmvanej veci, ktorý celkom neprípustne - len na základe vlastného uváženia (a pritom zjavne extenzívne), vykladá záväzný právny názor najvyššieho súdu zaujatý v predchádzajúcom zrušujúcom (kasačnom) rozhodnutí najvyššieho súdu.

Podstatnou v posudzovanom prípade je odpoveď na otázku, či je splatnosť pohľadávky veriteľa (resp. záväzku dlžníka) právne relevantná pri jej uplatňovaní (prihlasovaní) veriteľom v reštrukturalizačnom konaní.

Je nesporné, že záväzný právny názor dovolacieho súdu sa v preskúmvanej veci obmedzil len na vyslovenie nemožnosti odvolacieho súdu pri posudzovaní prihlášky sťažovateľky v otázke splatnosti záväzku dlžníka v reštrukturalizačnom konaní vychádzať z analógie legis § 46 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, s čím sa v zásade stotožňuje aj ústavný súd.

Podľa § 46 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii nesplattné pohľadavky a záväzky úpadcu, ktoré vznikli pred vyhlásením konkurzu a ktoré sa týkajú majetku podliehajúceho konkurzu, sa od vyhlásenia konkurzu až do zrušenia konkurzu považujú za

splatné, ak tento zákon neustanovuje inak; to rovnako platí pre podmienené pohľadávky, ktoré sa v konkurze uplatňujú prihláškou.

V intenciách citovaného ustanovenia splatnosť pohľadávok a záväzkov, ktoré neboli splatné pred vyhlásením konkurzu, je len účelová a dočasná. Účelovosť sa prejavuje v tom, že je to len pre účely konkurzu a dočasnosť v tom, že trvá len do zrušenia konkurzu. Po zrušení konkurzu sa obnovuje pôvodná splatnosť záväzkov, ktoré neboli uspokojené, a pohľadávok, ktoré neboli splnené. Splatnosť nesplatných záväzkov úpadcu umožní veriteľom úpadcu prihlásiť si svoje pohľadávky v konkurznom konaní. Splatnosť nesplatných pohľadávok úpadcu umožní správcovi vymáhať pohľadávky v prospech konkurznej podstaty (pozri Ďurica, M. Zákon o konkurze a reštrukturalizácii. Komentár. Bratislava: C. H. Beck, 2015, s. 499).

Reštrukturalizačné konanie je osobitný druh civilného konania, v ktorom si veritelia vymáhajú svoje pohľadávky. Je to špecifické konanie, pretože má aj ďalšie funkcie. Na rozdiel od konkurzu slúži na ozdravenie podnikateľských subjektov, ktorým sa umožňuje zbaviť časti dlhov. Tak ako v iných konaniach, aj v reštrukturalizačnom konaní si musí veriteľ uplatniť svoje právo, ak chce, aby jeho pohľadávka, spravidla jej časť, bola uspokojená. Prihláška pohľadávky veriteľa je tak v podmienkach reštrukturalizácie dlžníka zákonnou formou uplatnenia práva na prístup k súdu, ktoré je imanentnou súčasťou práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa § 120 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii ak tento zákon neustanovuje inak, právo uplatňovať svoje nároky počas reštrukturalizácie majú len veritelia, ktorí spôsobom ustanoveným týmto zákonom prihlásili svoje pohľadávky. Ak sa tieto nároky v reštrukturalizácii riadne a včas neuplatnia prihláškou, právo vymáhať tieto nároky voči dlžníkovi v prípade potvrdenia reštrukturalizačného plánu súdom zaniká.

Podľa § 120 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii pohľadávky, ktoré vznikli voči dlžníkovi počas reštrukturalizačného konania, pracovnoprávne nároky, na ktoré nárok

vznikol za obdobie kalendárneho mesiaca, v ktorom došlo k začatiu reštrukturalizačného konania, odmena správcu a nepeňažné pohľadávky sa v reštrukturalizácii neuplatňujú prihláškou (ďalej len „prednostné pohľadávky“). Na prednostné pohľadávky nepôsobia účinky začatia reštrukturalizačného konania, ani sa nezahŕňajú do reštrukturalizačného plánu, ibaže s tým ich veritelia súhlasia.

Podľa § 120 ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii za prednostné pohľadávky sa nepovažujú nároky ručiteľov, spoludlžníkov alebo iných osôb, ktorým vznikne po začatí reštrukturalizačného konania pohľadávka voči dlžníkovi, ak budú za neho plniť záväzok, ktorý vznikol pred začatím reštrukturalizačného konania. Tieto nároky musia byť v reštrukturalizácii uplatnené prihláškou ako podmienené pohľadávky, inak v prípade potvrdenia reštrukturalizačného plánu súdom zaniká právo vymáhať tieto nároky voči dlžníkovi.

Podľa § 136 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii záväzná časť plánu obsahuje určenie všetkých práv a záväzkov, ktoré majú účastníkom plánu podľa plánu vzniknúť, zmeniť sa alebo zaniknúť. Tieto práva a záväzky a majetok, ku ktorému sa vzťahujú, ak ide o vecné práva alebo iné podobné práva, musia byť v pláne určené tak, ako je to potrebné podľa osobitných predpisov pre ich vznik, zmenu alebo zánik, alebo získanie príslušných rozhodnutí a súhlasov, na základe ktorých vznikajú, menia sa alebo zanikajú, alebo ktoré sú podmienkou na ich vznik, zmenu alebo zánik.

Podľa § 155 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii zverejnením uznesenia o potvrdení plánu v Obchodnom vestníku zaniká právo veriteľov, ktorí riadne a včas podľa tohto zákona neprihlásili svoje pohľadávky, vymáhať tieto pohľadávky voči dlžníkovi, ako aj riadne a včas neprihlásené zabezpečovacie práva vzťahujúce sa na majetok dlžníka; to platí rovnako aj pre podmienené pohľadávky, ktoré mali byť uplatnené prihláškou.

Reštrukturalizácia je často označovaná za súdnu ochranu poskytovanú právnym poriadkom dlžníkom, ktorí sú podnikateľmi, pred ich veriteľmi. Táto ochrana však nemôže byť vykladaná tak, že samotný inštitút reštrukturalizácie by mal znemožňovať prihlásenie si

pohľadávok veriteľmi do súdneho konania, ktorým reštrukturalizačné konanie bezpochyby je. Úlohou tohto inštitútu je len ochrana prevádzky podniku dlžníka počas reštrukturalizačného konania, a to práve na účely neskoršieho vyššieho uspokojenia pohľadávok veriteľov.

Preto zákon o konkurze a reštrukturalizácii pri reštrukturalizácii neustanovuje ako jej následok „splatnenie“ záväzkov dlžníka (teda pohľadávok veriteľov) tak, ako to je v prípade konkurzu (§ 46 zákona o konkurze a reštrukturalizácii). Uvedené však nespôsobuje zánik oprávnenia veriteľov prihlásiť si pohľadávky do reštrukturalizačného konania. Naopak, z § 120 zákona o konkurze a reštrukturalizácii jednoznačne vyplýva, že v prípade, ak si veriteľ svoju pohľadávku, ktorá mu vznikla v období pred začatím reštrukturalizačného konania, do tohto konania v zákonom ustanovenej lehote neprihlási prihláškou, právo vymáhať nárok z tejto pohľadávky voči dlžníkovi mu v prípade potvrdenia reštrukturalizačného plánu zaniká. Za pohľadávky, ktorých neuplatnenie v rámci reštrukturalizačného konania prihláškou zákon nesankcionuje neskoršou nevyvymáhateľnosťou, zákon o konkurze a reštrukturalizácii pritom považuje len prednostné pohľadávky, ktorých taxatívny výpočet je uvedený v § 120 ods. 2 tohto zákona.

Do reštrukturalizácie sa pod sankciou neskoršej nevyvymáhateľnosti prihlasujú aj pohľadávky, ktorých vznik závisí od splnenia určitej podmienky (podmienené pohľadávky). Pojem podmienka však právna teória i súdna prax jednoznačne charakterizuje ako neznámu, budúcu, možnú, dovolenú a zároveň neistú právnu skutočnosť (pozri § 36 Občianskeho zákonníka), pričom plynutie času tak, ako to v súvislosti s prihlasovaním nespliatných pohľadávok sťažovateľky z jednotlivých mesačných splátok úveru vykladá krajský súd v napadnutom rozsudku, za takúto podmienku podľa názoru ústavného súdu považovať nemožno. Odhliadnuc od uvedeného, pre posúdenie, či mala byť určitá pohľadávka prihlásená ako podmienená, navyše nie je právne relevantné, kedy nastane splatnosť danej pohľadávky, resp. či sa tak stalo pred začatím reštrukturalizačného konania, alebo sa tak stane až po tomto momente. Rozhodný je totiž bez akýchkoľvek pochybností moment vzniku danej pohľadávky, pričom pri pohľadávke z úveru je týmto momentom moment poskytnutia samotného úveru.

Rozhodujúcim teda podľa názoru ústavného súdu v preskúmvanej veci je to, či a v akom rozsahu vznikol sťažovateľke vymáhateľný nárok vyplývajúci z úverovej zmluvy. Ako vyplýva z tvrdenia sťažovateľky, ale aj z obsahu napadnutého rozsudku krajského súdu, sťažovateľka je nositeľkou hmotného práva, t. j. má voči dlžníkovi pohľadávku. Jej pohľadávka vznikla poskytnutím finančných prostriedkov dlžníkovi na základe úverovej zmluvy z 15. mája 2006 (teda pred začatím reštrukturalizačného konania), pričom dlžník svoj dlh vyplývajúci z úverovej zmluvy uznal vo forme notárskej zápisnice sp. zn. N 98/2006, Nz 20504/2006, NCRis 20416/2006 z 26. mája 2006. Túto skutočnosť dlžník nepoprel ani v priebehu súdneho konania o určenie popretej pohľadávky.

Ak teda odvolací súd vykladal povinnosť prihlásenia pohľadávok veriteľa (sťažovateľky) vyplývajúcich z úverovej zmluvy tak, že sa majú prihlásiť len tie úverové nároky veriteľa, ktoré sa týkali splátok splatných do reštrukturalizačného konania, a nesplatené pohľadávky z jednotlivých mesačných splátok si veriteľ mal prihlásiť s uvedením podmienky - plynutia času, a z tohto dôvodu poprel celú prihlásenú pohľadávku sťažovateľky vrátane zabezpečovacieho práva, podľa názoru ústavného súdu neprihliadol bez relevantného dôvodu na aplikáciu ustanovenia § 120 ods. 1 a 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Tento právny záver formuloval krajský súd nad rámec záväzného právneho názoru dovolacieho súdu bez primeraného odôvodnenia, čo ústavný súd považuje za prejav formalistického prístupu k interpretácii relevantných právnych noriem, ktorý má vo svojich dôsledkoch prvky arbitrárnosti, resp. ide o právny záver, ktorý možno považovať z ústavného hľadiska za zjavne neodôvodnený.

Z hľadiska materiálneho chápania ochrany ústavnosti, ktoré ústavný súd preferuje vo svojej rozhodovacej činnosti (IV. ÚS 1/07, IV. ÚS 75/08, I. ÚS 82/07, IV. ÚS 182/07 atď.), bolo v danom prípade potrebné, aby krajský súd presvedčivým spôsobom odôvodnil svoj právny záver a naopak, aby ústavne akceptovateľným spôsobom vyvrátil v danom prípade tiež do úvahy prichádzajúci spôsob interpretácie relevantných právnych noriem, podľa ktorej do reštrukturalizačného konania je potrebné prihlásiť všetky pohľadávky, ktoré vznikli pred začatím reštrukturalizačného konania, a to aj v prípade, že ku dňu povolenia reštrukturalizácie ešte nie sú splatené.

Podľa názoru ústavného súdu krajský súd v danom prípade z dvoch do úvahy prichádzajúcich interpretačných záverov zvolil taký, ktorý nekorešponduje spravodlivému usporiadaniu vzťahov medzi účastníkmi posudzovaného súdneho konania, ktoré je základným prejavom materiálneho prístupu k ochrane ústavnosti (m. m. IV. ÚS 1/07, IV. ÚS 75/08, I. ÚS 82/07, IV. ÚS 182/07 atď.) a zároveň aj kľúčovým imperatívom pre výklad a aplikáciu právnych noriem uskutočňovaných všeobecným súdom. Ak už krajský súd zvolil druhý z možných prístupov k usporiadaniu vzťahov medzi účastníkmi konania (v incidenčnom konaní v rámci reštrukturalizačného konania), bolo nevyhnutné, aby svoje právne závery presvedčivým spôsobom odôvodnil (aj v otázke ním deklarovaného zániku zabezpečenia nárokov veriteľa záložným právom, ktoré v odôvodnení napadnutého rozsudku úplne absentuje), a tým preukázal aj ich ústavnú akceptovateľnosť.

Nedostatočné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu vo vzťahu k námietkam sťažovateľky treba preto aj s ohľadom na uvedené skutočnosti považovať podľa názoru ústavného súdu za ďalší dôvod na vyslovenie porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Súčasťou uvedených práv je totiž nepochybne aj požiadavka, aby sa príslušný všeobecný súd v konaní právne korektným spôsobom a zrozumiteľne vyrovnal nielen so skutkovými okolnosťami prípadu, ale aj s vlastnými právnymi závermi, ktoré ho, rešpektujúc záväzný právny názor dovolacieho súdu, viedli ku konkrétnemu rozhodnutiu. Podľa názoru ústavného súdu však postup a napadnutý rozsudok krajského súdu uvedené atribúty nespĺňa.

Ústavný súd navyše uvádza, že v skutkovo i právne obdobnej veci vedenej pod sp. zn. 2 CoKR 2/2015 už krajský súd rozhodol (uznesením zo 7. mája 2015) opačne ako v napadnutom rozhodnutí, keď zrušil rozsudok okresného súdu sp. zn. 1 Cbi 19/2013 z 29. septembra 2014 a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie so záverom, že *„výklad aj ustanovenie § 120 ods. 1, 2 ZKR nemôže siahať tak ďaleko, aby sa dostal do rozporu so zmyslom vykladaného normatívneho textu...“*. Obdobný názor, odkazujúc na výklad právnej normy, konkrétne ustanovení § 120 ods. 1, 2 a 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, zodpovedá aj rozhodnutiam Krajského súdu v Banskej Bystrici ako súdu odvolacieho v konaní vedenom pod sp. zn. 43 Cob 253/2012, sp. zn. 43 Cob 207/2014.

Zároveň možno poukázať aj na rovnaký právny záver, ku ktorému dospel pri porovnateľných právnych úpravách aj Najvyšší súd Českej republiky v rozsudku sp. zn. 31 Cdo 4356/2008.

K znakom právneho štátu a medzi jeho základné hodnoty patrí neoddeliteľne princíp právnej istoty (čl. 1 ods. 1 ústavy), ktorého neopomenuteľným komponentom je predvídateľnosť práva. Súčasťou uvedeného princípu je tiež požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď (napr. m. m. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95, II. ÚS 80/99), teda to, že obdobné situácie musia byť rovnakým spôsobom právne posudzované (II. ÚS 243/05), pretože inak dochádza aj k porušeniu zásady právnej istoty a zákonom ustanovenej povinnosti pri zabezpečovaní jednoty rozhodovania. Za diskriminačný možno považovať taký postup, ktorý rovnaké alebo analogické situácie rieši odchylným spôsobom, pričom ho nemožno objektívne a rozumne zdôvodniť (m. m. PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 6/04, II. ÚS 243/05).

V nadväznosti na uvedené ústavný súd nespochybňuje svoj ustálený právny názor, podľa ktorého mu neprislúcha zjednocovať in abstracto judikatúru všeobecných súdov a suplovať tak poslanie, ktoré podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov [§ 8 ods. 3, § 20 ods. 1 písm. b), § 21, § 22 a § 23 ods. 1] zveruje najvyššiemu súdu (resp. jeho plénu a kolégiám), ktorému okrem iných priznáva aj právomoc zaujímať stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov (m. m. I. ÚS 17/01). Napriek tomu aj existencia rozdielnej judikatúry všeobecných súdov k posudzovanému právnemu problému signalizuje (spolu s už uvedeným), že krajský súd vo veci sťažovateľky nerešpektoval požiadavky vyvoditeľné zo základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a tiež práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

Keďže ústavný súd vyslovil, že napadnutým rozsudkom krajského súdu boli porušené základné práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bolo potrebné zrušiť tento rozsudok krajského súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a vrátiť mu vec na ďalšie konanie pre účely opätovného prerokovania a rozhodnutia (bod 2 výroku tohto nálezu).

Ústavný súd s ohľadom na uvedené osobitne zdôrazňuje, že v ďalšom postupe bude krajský súd viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyslovenými najmä v III. časti tohto nálezu (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde). Krajský súd bude tiež viazaný rozhodnutím o vrátení veci na ďalšie konanie, ktoré je vykonateľné jeho doručením (§ 56 ods. 7 zákona o ústavnom súde).

Sťažovateľka namietala porušenie svojich práv podľa ústavy a dohovoru aj nevyslovením prípustnosti podania dovolania voči napadnutému rozsudku krajského súdu argumentujúc, že *„šlo o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, nakoľko sa týkalo právneho problému výslovne neupravenom ZKR, ku ktorému neexistuje žiadna judikatúra ani stanovisko najvyššieho súdu, na ktoré by bolo možné prihliadnuť...“*. Za okolností, keď ústavný súd sťažnosti vyhovel a vyslovil porušenie práv sťažovateľky, zároveň zrušil napadnutý rozsudok a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie, bolo už bez právneho významu, aby vyhovel explicitne aj tejto námietke sťažovateľky. Zrušenie napadnutého rozsudku má totiž v procesnej rovine za následok pokračovanie incidenčného konania vo fáze, v akej sa nachádzalo pred vydaním sťažnosťou napadnutého rozsudku krajského súdu. Ústavný súd preto tejto časti sťažnosti sťažovateľky nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

2. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 2, 3 a 4 listiny a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky zaručeného jej čl. 20 ods. 1 ústavy a práva zaručeného jej čl. 1 dodatkového protokolu sa ústavný súd riadil princípom minimalizácie svojich zásahov do právomoci všeobecných súdov, rozhodnutia ktorých sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04, IV. ÚS 64/2010), ktorý vyplýva z jeho subsidiárneho postavenia pri ochrane základných práv a slobôd. Vychádzal pritom v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. II. ÚS 186/06, IV. ÚS 311/08) z toho, že v nadväznosti na vyslovenie porušenia základných práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a podľa čl. 36 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a zrušením napadnutého rozsudku (pozri ďalej časť III tohto nálezu k odôvodneniu bodu 2 výroku tohto nálezu) sa otvára priestor na to, aby sa krajský súd sám vyrovnal s ochranou uvedených práv hmotného charakteru.

Ústavný súd preto tejto časti sťažnosti sťažovateľky nevyhovel, uprednostňujúc právomoc všeobecného súdu na ochranu subjektívnych hmotných práv účastníkov konania pred ochranou v konaní pred ústavným súdom (bod 4 výroku tohto nálezu).

Ústavný súd nevyhovel sťažnosti ani v časti, ktorou sa sťažovateľka domáhala vyslovenia porušenia čl. 36 ods. 2 a 4 listiny. Vychádzal pritom z odôvodnenia sťažnosti, z ktorého zjavne vyplýva, že sťažovateľka namieta v skutočnosti len základné právo garantované v čl. 36 ods. 1 listiny, ktorý je identický s čl. 46 ods. 1 ústavy. Navyše vyslovenie porušenia základného práva podľa čl. 36 ods. 2 listiny by prichádzalo do úvahy v zásade len vtedy, keď by napadnutý rozsudok bol vydaný v rámci správneho súdnictva a vyslovenie porušenia základného práva vyplývajúceho z čl. 36 ods. 3 listiny v prípade, ak by predmetom namietaného súdneho konania bolo rozhodovanie o náhrade škody. Obdobne neprichádza do úvahy ani porušenie ustanovenia čl. 36 ods. 4 listiny, ktoré má charakter ústavnej blankety, a nie subjektívneho základného práva.

IV.

Ústavný súd rozhodol napokon podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania úspešnej sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním Advokátskou kanceláriou RELEVANS s. r. o., Dvořákovo nábrežie 8/A, Bratislava, v konaní pred ústavným súdom. Ústavný súd priznal úhradu trov konania, vychádzajúc zo základu priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2013 v sume 804 € (úkony právnej služby advokáta boli vykonané v roku 2014) aplikáciou § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 14 ods. 1 písm. a) a b) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), pričom ich vyčíslil v sume 268 € za dva úkony právnej služby po 134 €, t. j. príprava a prevzatie právneho zastúpenia a písomné podanie na súd, 2 x paušálna náhrada hotových výdavkov po 8,04 €, ktorú bolo potrebné zvýšiť o 20 % DPH (56,82 €), pretože právna zástupkyňa je platcom DPH. Priznaná úhrada trov konania pre sťažovateľku predstavuje celkovú sumu 340,90 € (bod 3 výroku tohto nálezu).

Stanovisko právnej zástupkyne sťažovateľky k vyjadreniu krajského súdu, doručené ústavnému súdu 10. decembra 2015, nevyhodnotil ústavný súd vzhľadom na jeho obsah (sumarizácia dosiaľ známych skutočností) ako podanie relevantné na rozhodnutie vo veci samej, a preto odmenu zaň nepriznal.

Trovy konania je krajský súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

V zmysle čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, je potrebné pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. júna 2016